

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МОН

проспект Берестейський, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21
E-mail: mon@mon.gov.ua, сайт: www.mon.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 38621185

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Керівникам обласних,
Київської міської військових
адміністрацій

Про організований початок 2026/2027 навчального року в закладах загальної середньої освіти

Шановні колеги!

Інформуємо щодо особливостей організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році з урахуванням викликів сьогодення та потреби у формуванні безпечного, доступного, інклюзивного й інноваційного освітнього середовища.

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.07.2026 № 847 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» (далі – Постанова) визначено, що **2026/2027 навчальний рік у закладах загальної середньої освіти триватиме з 01.09.2026 до 30.06.2027.**

Перший урок у 2026/2027 навчальному році рекомендуємо присвятити темі «**Мова гідності**». Проведення такого уроку сприятиме формуванню культури поваги до людської гідності, усвідомленню цінності багатоманіття, розвитку навичок використання безбар'єрної та недискримінаційної мови, що ґрунтується на принципах рівності, інклюзії та взаємоповаги. Особливу увагу доцільно приділити ролі мови у створенні безпечного, інклюзивного й дружнього освітнього середовища, у якому кожна людина, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, інвалідності, етнічного походження, мови спілкування чи інших ознак, почувається прийнятою, почутою та має рівні можливості для навчання, розвитку й самореалізації.

Відповідно до вимог законодавства у сфері загальної середньої освіти педагогічна рада закладу освіти розглядає та затверджує структуру і тривалість навчального року, навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу в межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження,

МОН № 1/16209-26 від 28.07.2026

Підписав: Кузьмичова Надія Юріївна

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000620F3A00C726DA00

Дійсний: з 14.10.2024 13:35:30 по 14.10.2026 13:35:30

встановленого відповідним навчальним планом, та з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, особливостей регіону тощо.

Водночас, ураховуючи умови воєнного стану, особливості безпекової ситуації, можливі перебої в роботі об'єктів критичної інфраструктури, зокрема систем енергопостачання, а також вплив погодних умов, засновникам і керівникам закладів освіти рекомендується забезпечити гнучку організацію освітнього процесу. Залежно від конкретної ситуації це може передбачати зміну строків проведення канікул, поєднання різних форм організації навчання, перерозподіл навчального часу, внесення змін до календарно-тематичного планування та інші рішення, що сприятимуть безперервності навчання та досягненню результатів, визначених державними стандартами освіти.

Із підходами до організації навчання в школах на випадок масштабних відключень світла можна ознайомитися в листі МОН від 17.11.2025 № 1/24197-25 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-v-umovakh-mozhlyvykh-masshtabnykh-vidkliuchen-elektropostachannia>).

Водночас у контексті зазначених рекомендацій наголошуємо на необхідності превентивної підготовки інфраструктури закладів освіти до повноцінної автономної роботи на випадок тривалих відключень електропостачання. Забезпечення енергетичної стійкості закладів потребує від засновників комплексного підходу та своєчасної консолідації всіх доступних джерел фінансування. З цією метою рекомендується забезпечити максимальне та ефективне використання коштів державної субвенції на енергоефективність, ресурсів місцевих бюджетів, а також активізувати роботу із залучення міжнародної технічної та донорської допомоги.

Організація освітнього процесу

З метою забезпечення успішного старту нового 2026/2027 навчального року обласні та Київська міська військові адміністрації та засновники закладів загальної середньої освіти, керуючись вимогами Постанови, мають створити належні умови для організації освітнього процесу з урахуванням безпекової ситуації в кожній окремій адміністративно-територіальній одиниці. Це зумовлює необхідність посилення контролю за станом готовності закладів освіти до початку нового навчального року, зокрема щодо забезпечення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу, належного стану укриттів, дотримання вимог пожежної, техногенної та санітарної безпеки, а також безперебійного функціонування інженерних мереж і засобів резервного енергозабезпечення (за потреби).

Наголошуємо, що очна форма здобуття освіти є найбільш оптимальною для забезпечення якісного освітнього процесу, формування компетентностей, передбачених державними стандартами освіти, надолуження освітніх втрат, розвитку соціальних навичок та психологічного благополуччя здобувачів освіти.

Разом з тим організація освітнього процесу в очній формі можлива виключно за умови забезпечення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу та неухильного дотримання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, оскільки збереження їхнього життя і здоров'я залишається пріоритетом державної політики у сфері освіти.

Організовуючи освітній процес за дистанційною формою, рекомендуємо приділяти особливу увагу забезпеченню його якості, системності та доступності, використанню інформаційних систем і цифрових освітніх ресурсів, дотриманню санітарних вимог щодо застосування цифрових технологій, проведенню регулярного оцінювання результатів навчання та забезпеченню належного зворотного зв'язку зі здобувачами освіти.

Звертаємо увагу, що 23.03.2026 набули чинності зміни до Порядку поділу класів на групи під час вивчення окремих предметів (інтегрованих курсів) у державних, комунальних закладах загальної середньої освіти (затверджені наказом МОН від 20.02.2002 № 128, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 за № 229/6517), які застосовуватимуться, починаючи з 2026/2027 навчального року. Відповідно до зазначеного документа:

- передбачено можливість здійснювати поділ класів на групи як під час очної, так і дистанційної форми здобуття освіти;

- **1–4 класи:** встановлено новий поріг для поділу на групи під час вивчення української та іноземних мов (24 і більше учнів у класі);

- **5–11 (12) класи:** порядок залишається без змін (поділ здійснюється за наявності понад 27 учнів);

- **у ліцях-учасниках** експериментального проєкту, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, можуть формуватися міжкласні групи (від 8 учнів) при організації вивчення профільних навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Робота в ПАК АІКОМ

Для забезпечення достовірності даних у програмно-апаратному комплексі «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (далі – ПАК АІКОМ) звертаємо увагу на обов'язковість виконання комплексу дій та своєчасного оновлення інформації. З метою успішного та своєчасного завершення всіх необхідних процесів у системі ПАК АІКОМ під час підготовки до нового 2026/2027 навчального року просимо керуватися спеціально розробленою інструкцією: <https://megasupport.notion.site/O-39dd5988c3fd8049a627e8a0260970b7>.

Окремо звертаємо увагу на важливість своєчасного внесення та оновлення даних для реалізації державної ініціативи «Пакунок школяра». Детальну інформацію та покроковий алгоритм дій для коректної верифікації даних надано листом МОН від 14.07.2026 № 1/15255-26.

Інклюзивне навчання

Одним із важливих напрямів організації освітнього процесу є створення умов для реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на якісну освіту з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей, потреб і можливостей. Забезпечення інклюзивного навчання має здійснюватися шляхом надання комплексної психолого-педагогічної підтримки, реалізації індивідуальної програми розвитку, застосування необхідних адаптацій і модифікацій освітнього процесу, використання ресурсів інклюзивно-ресурсних центрів та ефективної взаємодії всіх учасників команди психолого-педагогічного супроводу.

Особливу увагу рекомендуємо приділити створенню безбар'єрного та інклюзивного освітнього середовища, що забезпечує рівний доступ до освіти, активну участь кожного здобувача освіти в освітньому процесі та умови для досягнення ним результатів навчання відповідно до індивідуальних потреб і потенціалу. Для цього закладам освіти доцільно забезпечити реалізацію принципів універсального дизайну в освіті та розумного пристосування, доступність освітнього середовища й освітніх ресурсів, ефективну діяльність команди психолого-педагогічного супроводу, використання сучасних педагогічних технологій, спрямованих на підтримку різноманітності, а також розвиток інклюзивної культури, заснованої на повазі до людської гідності, рівності, недискримінації та партнерстві між педагогічними працівниками, здобувачами освіти, батьками (іншими законними представниками) і фахівцями, які забезпечують підтримку дітей з особливими освітніми потребами.

Цифровізація освіти та кібербезпека

Важливим складником забезпечення якості освітнього процесу у 2026/2027 навчальному році є використання цифрових освітніх ресурсів, зокрема інтерактивних електронних додатків до підручників (далі – е-додатки), які є електронною складовою паперових підручників, що суттєво розширюють їхні функціональні та змістові можливості. Е-додатки забезпечують доступ до навчальних матеріалів незалежно від місця перебування учнів та форматів навчання, сприяють самостійній роботі та подоланню освітніх втрат. Вони містять інтерактивні вправи, відео- й аудіоматеріали, анімації, тести, засоби самоперевірки, віртуальні моделі та симуляції тощо. Поєднання текстового та інтерактивного контенту дає змогу використовувати різні способи представлення й опрацювання навчального матеріалу, сприяє кращому розумінню складних тем, організації повторення та закріплення вивченого, самоперевірці.

На сьогодні за кошти державного бюджету придбано інтерактивні електронні додатки до підручників для 4, 8 та 9 класів. Доступ до додатків забезпечено через державну платформу «Всеукраїнська школа онлайн», а також відповідні платформи розробників / видавців. Рекомендуємо закладам загальної середньої освіти та педагогічним працівникам активно

використовувати наявні електронні додатки до підручників в освітньому процесі, ознайомлювати учнів та їхніх батьків із можливостями доступу до них. Наголошуємо, що важливим є зворотний зв'язок від педагогів, учнів і батьків щодо зручності, доступності, стабільності роботи та ефективності електронних додатків. Отримана інформація буде врахована під час подальшого вдосконалення їхнього змісту та функціональності.

Створення безпечного цифрового середовища для дітей є одним із пріоритетних завдань в умовах цифрової трансформації освіти. Необхідно захистити дітей від контенту, що може зашкодити їхньому психологічному стану та безпеці, зокрема обмежити доступ до ресурсів, що містять сцени насильства, пропаганду тероризму та розпалювання ворожнечі, інформацію про наркотики, алкоголь, тютюн та зброю, азартні ігри, контент для дорослих і цифрові загрози.

Рекомендації щодо способів фільтрації доступу до мережі Інтернет, захисту від шкідливого контенту в закладах освіти та перелік корисних освітніх ресурсів для вчителів, батьків та учнів з питань кібергігієни доступні за покликанням:

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Bezbarvernist/2026/01/27/nakaz-103.pdf>.

Важливо, що рекомендації підготовлені відповідно до завдань та пріоритетів Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні, з урахуванням принципів цифрової доступності та рівного доступу до безпечного освітнього середовища для всіх здобувачів освіти.

Навчання за українознавчим компонентом та інтеграція учнів

З метою забезпечення права дітей, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, на здобуття української освіти, збереження їхнього зв'язку з українською системою освіти та адаптації освітнього процесу до умов тимчасової окупації можуть застосовуватися дистанційна, екстернатна, сімейна (домашня) форми здобуття освіти, а також навчання **за педагогічним патронажем**. Водночас саме навчання за педагогічним патронажем є одним із ключових механізмів забезпечення права таких дітей на освіту, оскільки передбачає індивідуальний підхід, врахування безпекової ситуації та освітніх потреб дитини, а також забезпечує безперервність навчання за українськими освітніми стандартами.

Звертаємо увагу на необхідності неухильного дотримання вимог **Порядку визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України**, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 23.02.2026 № 338. При його застосуванні необхідно забезпечувати реалізацію права таких осіб на визнання результатів навчання та продовження здобуття повної загальної середньої освіти, не допускаючи створення необґрунтованих перешкод, із дотриманням принципу найкращих інтересів дитини.

Принагідно зазначаємо, що на платформі Всеукраїнської школи онлайн розміщено навчально-методичні матеріали відповідно до Типової освітньої програми для учнів, які проживають або проживали на тимчасово окупованих територіях (зі змінами), зокрема з навчального предмета «Історія України» та інтегрованого курсу «Громадянська освіта й основи цивільного захисту» для 10 –11 класів, а також матеріали для проведення річного підсумкового оцінювання. Ознайомитись із матеріалами можна за покликанням: https://lms.e-school.net.ua/course_category/navchalno-metodichni-materiali-dlya-uchnivstva-ta-vchitelstva-sho-perebuvali-abo-perebuvayut-na-tot/.

Нагадуємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 23.06.2025 № 734 затверджено **Порядок визнання результатів навчання, здобутих за кордоном**. З метою забезпечення єдиного підходу до визнання результатів навчання рекомендуємо керуватися роз'ясненнями, викладеними в листі Міністерства освіти і науки України від 29.05.2026 № 1/11568-26, а також інформаційними матеріалами, розміщеними за покликанням: <https://docs.google.com/presentation/d/1mGRN0brff35LDDngKB2cLN4IMzu1mzul>.

Окрім того, для забезпечення якісного викладання предметів **українознавчого компонента** у 2026/2027 навчальному році педагогічним працівникам, які викладають українську мову, українську літературу, історію України та українознавчі курси, рекомендовано використовувати навчальні матеріали, розроблені Громадською організацією «Вчися» спільно з Міністерством освіти і науки України та Державною установою «Український інститут розвитку освіти». Ознайомитися з матеріалами та завантажити їх можна за покликанням: <https://go.vchysia.org.ua/aDPwA>. Також інформуємо, що актуальна інформація щодо здобуття освіти за українознавчим компонентом розміщена на оновленому вебсайті «Українська освіта для дітей за кордоном» за покликанням: <https://www.ukrainian.studies.mon.gov.ua/>.

Щодо окремих питань організації харчування та дотримання санітарно-епідеміологічних вимог

Постановою Кабінету Міністрів України від 24.06.2026 № 809 внесено зміни до Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, якими **врегульовано використання пристосованих приміщень закладів освіти** для організації харчування здобувачів освіти. З метою практичної реалізації вказаних змін були напрацьовані спільні рекомендації МОН, МОЗ та Держпродспоживслужби для закладів загальної середньої освіти з організації харчування у пристосованих приміщеннях, які направлено до обласних та Київської міської військових адміністрацій з метою використання в роботі та поширення серед територіальних громад і засновників закладів, що надають загальну середню освіту (лист МОН від 17.06.2026 № 1/13114-26).

Окремо звертаємо увагу на необхідності дотримання вимог Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»,

зокрема **щодо профілактичних щеплень** та медичних оглядів. Наголошуємо, що збереження здоров'я учасників освітнього процесу та запобігання спалахам інфекційних захворювань у шкільних колективах є критично важливим завданням. Відповідно до статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» дітям, які не отримали обов'язкових профілактичних щеплень згідно з Національним календарем щеплень, відвідування закладів освіти забороняється. У разі, якщо профілактичні щеплення дітям проведено з порушенням установлених строків у зв'язку з медичними протипоказаннями, при благополучній епідемічній ситуації за рішенням консилиуму відповідних лікарів вони можуть бути прийняті до відповідного дитячого закладу та відвідувати його.

У разі відсутності в здобувача освіти обов'язкових щеплень без медичних протипоказань керівникам закладів освіти рекомендується забезпечити реалізацію права дитини на здобуття освіти шляхом організації навчання за однією з альтернативних форм – дистанційною, сімейною (домашньою) або екстернатною. Також нагадуємо про обов'язковість проходження щорічних профілактичних медичних оглядів педагогічними та іншими працівниками закладів освіти.

Звертаємо увагу, що Порядок проведення медичного огляду дітей та інших осіб для зарахування їх до закладу освіти, дитячого закладу оздоровлення та відпочинку затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.07.2023 № 1351, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.09.2023 за № 1682/40738.

Наголошуємо, що **безумовним пріоритетом при організації освітнього процесу у 2026/2027 навчальному році залишається безпека, безперервність та якість освітнього процесу**. Успішна реалізація цих завдань можлива лише за умови тісної співпраці військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, керівників закладів освіти та батьківської спільноти.

Звертаємо увагу, що інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів та інтегрованих курсів у 2026/2027 навчальному році буде надіслано окремим листом.

З повагою

Заступник Міністра

Надія КУЗЬМИЧОВА